

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MÜZİK ÖĞRETİMİNDE ÖZ YETERLİK ALGILARI

SELF-SUFFICIENCY PERCEPTIONS OF MUSIC TEACHER CANDIDATES IN MUSIC TEACHING

Dr. İsmet ARICI

Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik
Öğretmenliği Anabilim Dalı. ismetarici@yahoo.com. İstanbul/Türkiye

ÖZ

Bu araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının öğretim sürecinde kazandıkları bilgi ve becerileri ne kadar başarılı bir şekilde uygulayabilecekleri konusunda öz yeterlik algıları üzerine bir çalışma yapılmıştır. Araştırma müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimi alanında öz yeterlilik algılarını var olduğu haliyle ortaya koyan tarama modellenmiş bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma grubunu Marmara Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Anabilim dalı öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma anketini 35 kişi 2.sınıflar, 15 kişi 3.sınıflar ve 20 kişi 4.sınıflardan olmak üzere 70 öğrenci yanıtlamıştır. Bu grupta 44 kız ve 26 erkek öğrenci bulunmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından hazırlanmış 11 soruluk anket kullanılmıştır. Anket, "kesinlikle katılıyorum", "katılıyorum", "kararsızım", "katılmıyorum" ve "kesinlikle katılmıyorum" olmak üzere 5'li likert tipinde derecelendirilmiştir. Toplanan verilerde bilgisayarlı frekans analizi yapılmıştır. Araştırmada, öğretmen adaylarının çoğunlukla öğrencilerine müzik dersi ile ilgili konuları öğretme becerileri açısından kaygılı oldukları görülmüştür. Bu durum, konuları başarılı bir şekilde nasıl öğretecekleri, kavramları nasıl somutlaştırabileceklerine yönelik öğretim derslerinin daha yoğunluklu ve uzun süreli olarak programlarda öne çıkarılması gerektiğini işaret etmektedir. Araştırmanın önemli bulgularından biri de öğretmen adaylarının büyük bir çoğunlukla öğretecekleri şarkılara eşlik edememe kaygısı taşımalarıdır. Bu durum enstrüman eğitiminin sadece belirli eserleri çalmaya odaklı olmaması, öğrencilerin eşlik becerilerinin güçlendirilmesi için eşlik derslerinin de artırılması ve etkin kılınması gerekli kılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Müzik, müzik eğitimi, Müzik öğretimi

ABSTRACT

In this research, a study about self-efficacy perceptions has been made about how successfully the music teacher candidates can apply the knowledge and skills that they have gained during the education process when they are teaching. The research is a survey-type research that reveals that music teacher candidates have self-efficacy perceptions in the field of music teaching. The study group of the research is Marmara University Music Teacher Education students. 70 students responded to the research questionnaire, 35 of whom were 2nd grade, 15 were 3rd grade and 20 were 4th grade students. There are 44 girls and 26 male students in this group. As a data collection tool, a questionnaire of 11 questions prepared by the researcher was used. The questionnaire was rated in 5 types of likert, "I strongly agree", "I agree", "I am undecided", "I do not agree" and "I strongly disagree". The collected data were analyzed on a computer. The survey found that most of the prospective teachers were concerned about their ability to teach music lessons to their students. This indicates that instructional lectures on how to successfully teach subjects and concretize concepts should be emphasized in programs in a more intensive and long-term way. One of the important findings of the research is that the teacher candidates are mostly concerned about not being able to make accompany the song with their instruments. This necessitates that instruments training not only focus on playing specific works, but also enhance the accompaniment lessons to strengthen the accompaniment skills of the students.

Keywords: Music, Music education, Teaching music

1. GİRİŞ

Sanat; duygu ve düşünce arasındaki karşılıklı ve iç içe geçmiş bağlantıyı vurgular. Bu nedenle sanat; hem öğrenme, hem de gelişme sürecinin etkin bir yardımcısıdır. Sanat eğitiminin bir kolu olan müzik eğitimi ise, estetik anlayışa duyarlı insanlar yetiştirmeyi, bunların ifade yeteneklerini eğitmeyi, yaratıcılıklarını ve eğitim becerilerini geliştirmeyi hedefler. Her alanda olduğu gibi müzik eğitimi alanında da çağdaş düzeye ulaşabilmenin koşulu, yeni teknik ve yöntemleri algılayıp benimseyebilmektir. Bu açıdan bakıldığında konuyla ilgili yaklaşımların değerlendirilmesi daha fazla önem kazanmaktadır.(Toksoy, 2005)

Müzik öğretmeni, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği genel bilgi ve becerilerle donanmış olmalıdır. Bu kapsamda mesleğinin gerçekleştiği okul ortamını ve bağımlılıklarını tanımalı, mesleğindeki aktüel eğilimlerle tanışmalıdır. Planlılık, zamanı kullanma, öğrencilerle iletişim kurma, meslektaşlarıyla işbirliği, öğrenci velileriyle ilişkiler, okuldaki genel eğitim etkinlikleri gibi konularda pratik yeterliklere sahip olmalıdır (Demirel, 2002).

Eğitim fakülteleri Müzik Öğretmenliği Anabilim dallarındaki müzik öğretmeni adayları, dört yıl boyunca mesleğe hazırlanmalarını sağlayan derslerden oluşan bir eğitim sürecinden geçmektedirler. Enstrüman ve ses eğitimlerinin yanında eşlik, solfej, armoni, özel öğretim yöntemleri ve müzik kültürüne yönelik derslerin yanı sıra pedagojik formasyon eğitim almaktadırlar.

Türkiye’de Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalları ortak bir merkezi program ile 8 dönemlik lisans eğitimi sonrasında, genel eğitimin tüm alanlarına yönelik tek tip müzik öğretmeni yetiştirmektedir. Mezunlar Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalından aldıkları tek bir diploma ile okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim, ve güzel sanatlar liseleri gibi kurumların tümüne atanabilmektedirler. Bu eğitim kurumları yapıları ve hedefleri itibarıyla özel alan uzmanlığı gerektiren kurumlardır. (Duru ve Köse, 2012)

Bugün Türkiye’de farklı üniversitelerin eğitim fakülteleri bünyesinde, ilk ve ortaöğretim okullarına müzik öğretmeni yetiştiren 23 müzik öğretmenliği ana bilim dalı vardır. Yılda ortalama olarak 785 öğrencinin kabul edildiği bu kurumlara öğrenciler, üniversite seçme sınavının ardından her ana bilim dalının kendi içinde yaptığı özel yetenek giriş sınavı ile alınmaktadır. Mezun olan müzik öğretmeni adaylarının görev atamaları ise Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) sonuçlarına göre kısıtlı sayıda yapılmaktadır. Eğitim fakültesi müzik öğretmenliği ana bilim dalı mezunu müzik öğretmeni adayları bu zorlu sürecin yanı sıra mezun olduktan sonra diğer mesleki müzik eğitimi veren kurum mezunlarıyla da kısıtlı olan kadrolara atanmaları konusunda rekabet etme durumuyla karşı karşıya gelmektedirler.(Çoban, 2013).

Bu araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının eğitim süreçleri içerisinde kazandıkları bilgi ve becerileri öğretmenliğe başladıklarında ne derece uygulayabilecekleri konusunda kendilerine yönelik öz yeterlilik algıları ile ilgili bir çalışma yapılmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Araştırma müzik öğretmeni adaylarının müzik eğitimi alanında öz yeterlilik algılarını var olduğu haliyle ortaya koyan tarama modellenli bir araştırmadır.

2.2. Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Marmara Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Anabilim dalı öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma anketini 35 kişi 2.sınıflar, 15 kişi 3.sınıflar ve 20 kişi 4.sınıflardan olmak üzere 70 öğrenci yanıtlamıştır. Bu grupta 44 kız ve 26 erkek öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 1: Sınıfların Dağılımı

SINIF	N	%
2.SINIFLAR	35	50,0
3.SINIFLAR	15	21,4
4.SINIFLAR	20	28,6
TOPLAM	70	100,0

Tablo 2: Cinsiyete göre dağılım

CİNSİYET	N	%
KIZ	44	62,9
ERKEK	26	37,1
Total	70	100,0

2.3. Verilerin toplanması ve analizi

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından hazırlanmış 11 soruluk anket kullanılmıştır. Anket, "kesinlikle katılıyorum", "katılıyorum", "kararsızım", "katılmıyorum" ve "kesinlikle katılmıyorum" olmak üzere 5'li likert tipinde derecelendirilmiştir. Toplanan verilere bilgisayarda frekans analizi yapılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Tablo 3: Bildiğim okul müzik dağarı dışında yeni şarkılarla dağarcığımı geliştireceğime inanıyorum.

	N	%
KESİNLİKLE KATILYORUM	19	27,1
KATILYORUM	43	61,4
KARARSIZIM	8	11,4
TOPLAM	70	100,0

Tablo 3 e göre, katılımcıların “Bildiğim okul müzik dağarı dışında yeni şarkılarla dağarcığımı geliştireceğime inanıyorum ifadesine” % 27,1 i kesinlikle katılıyorum, % 61,4 ü ise katılıyorum cevabını vermişlerdir. % 11’i ise kararsızım seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu durum katılımcıların büyük bir çoğunlukla yeni şarkılarla dağarcıklarını geliştireceklerine olan inançlarını göstermektedir. Hem eğitim müziği besteciliği alanında yeni eserler oluşturabilme, hem de yeni şarkıları deşifre edebilme becerilerine yönelik algılarının olumlu olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 4: Şarkı öğretim yöntemlerini, başarılı bir şekilde uygulayacağımı düşünüyorum.

	N	%
KESİNLİKLE KATILYORUM	25	35,7
KATILYORUM	31	44,3
KARARSIZIM	14	20,0
TOPLAM	70	100,0

Tablo 4 e göre, “Şarkı öğretim yöntemlerini, başarılı bir şekilde uygulayacağımı düşünüyorum” ifadesinde öğretmen adaylarının, %35,7 si kesinlikle katılıyorum, %44,3 ü de katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir. %20 si ise kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar % 80 oranında şarkı öğretim yöntemlerini başarılı bir şekilde uygulayacaklarını düşünmektedirler. Bu durum katılımcıların şarkı öğretim yöntemlerine hakim olduklarına yönelik bir algıya sahip olduklarını göstermektedir.

Tablo 5: Geleneksel yöntem ve tekniklerin yanı sıra, yeni yöntem ve teknikleri uygulayabileceğime inanıyorum.

	N	%
KESİNLİKLE KATILYORUM	30	42,9
KATILYORUM	35	50,0
KARARSIZIM	5	7,1
TOPLAM	70	100,0

Tablo 5 e göre “Geleneksel yöntem ve tekniklerin yanı sıra, yeni yöntem ve teknikleri uygulayabileceğime inanıyorum” ifadesinde, öğretmen adaylarının % 42,9 u kesinlikle katılıyorum, % 50 si katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir. Kararsızların oranı % 7,1 dir. Bu durum katılımcıların geleneksel yöntem ve tekniklerin yanı sıra, yeni yöntem ve teknikleri uygulayabileceklerine dair olumlu algıya sahip olduklarını ifade etmektedir.

Tablo 6: Öğrencilerin müzik dersinin içerdiği konulara yönelik sorularını yanıtlayabileceğini düşünüyorum.

	N	%
KESİNLİKLE KATILYORUM	22	31,4
KATILYORUM	31	44,3
KARARSIZIM	14	20,0
KATILMIYORUM	2	2,9
KESİNLİKLE KATILMIYORUM	1	1,4
TOPLAM	70	100,0

Tablo 6 incelendiğinde “Öğrencilerin müzik dersinin içerdiği konulara yönelik sorularını yanıtlayabileceğini düşünüyorum” ifadesine, katılımcıların % 31,4 ü kesinlikle katılıyorum, % 44,3 ü katılıyorum cevabını vermişlerdir. % 20 si kararsızım seçeneğini, %2,9 u katılmıyorum seçeneğini, % 1,4 ü de kesinlikle katılmıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu durum araştırmaya katılan öğretmen adaylarının çoğunluğunun (% 75,7) bilgi ve birikimlerine güvendiklerini göstermektedir.

Tablo 7: Öğrencilerimin okul içi ve dışı sanatsal faaliyetlere katılması gerektiğini savunurum.

	N	%
KESİNLİKLE KATILYORUM	47	67,1
KATILYORUM	19	27,1
KARARSIZIM	4	5,7
TOPLAM	70	100,0

Tablo 7 ye göre katılımcılar “Öğrencilerimin okul içi ve dışı sanatsal faaliyetlere katılması gerektiğini savunurum” cümlesine, % 67,1 oranında kesinlikle katıldıklarını, % 27,1 oranında katıldıklarını belirtmişlerdir. Kararsızların oranı ise % 5,7 gibi düşük bir seviyededir. Bu durum katılımcıların okul içi ve dışı sanatsal etkinliklere önem verdiklerinin ve bu etkinliklere öğrencilerinin katılmalarından yana olduklarını göstermektedir.

Tablo 8: Meslektaşarımla ortak etkinlikler yapmak isterim.

	N	%
KESİNLİKLE KATILYORUM	40	57,1
KATILYORUM	22	31,4
KARARSIZIM	4	5,7
KATILMIYORUM	3	4,3
KESİNLİKLE KATILMIYORUM	1	1,4
TOPLAM	70	100,0

Tablo 8 e göre “Meslektaşarımla ortak etkinlikler yapmak isterim” ifadesine katılımcıların % 57,1 i kesinlikle katılıyorum, % 31,4 ü katılıyorum cevabını vermişlerdir. Kararsızım seçeneği %5,7, katılmıyorum seçeneği % 4,3, kesinlikle katılmıyorum seçeneği ise % 1,4 oranında işaretlenmiştir. Bu da göstermektedir ki, öğretmen adayları meslektaşarı ile ortak etkinlikler yapma konusunda büyük bir çoğunlukla olumlu düşünmektedirler.

Tablo 9: Derslerde öğrencilerim çalgı çalmamı, şarkı söylememi istediklerinde mutluluk duyarım.

	N	%
KESİNLİKLE KATILYORUM	44	62,9
KATILYORUM	18	25,7
KARARSIZIM	6	8,6
KATILMIYORUM	2	2,9
TOPLAM	70	100,0

Tablo 9 a göre “Derslerde öğrencilerim çalgı çalmamı, şarkı söylememi istediklerinde mutluluk duyarım” ifadesine öğretmen adayları % 62,9 oranında kesinlikle katılıyorum, % 25,7 oranında katılıyorum cevabını verirken, kararsızların oranı % 8,6, katılmıyorum diyenler ise % 2,9 oranındadır. Bu durum öğretmen adaylarının gerek şarkı söyleme, gerekse çalgılarını kullanabilme açısından isteki olduklarını ve gerektiğinde bu örnekleri sınıflarında sergileyebilecekleri yönünde bir algıya sahip olduklarını göstermektedir.

Tablo 10: Öğrencilerimin bilemeyeceğim sorular sormasından çekinirim.

	N	%
KESİNLİKLE KATILYORUM	20	28,6
KATILYORUM	27	38,6
KARARSIZIM	12	17,1
KATILMIYORUM	9	12,9
KESİNLİKLE KATILMIYORUM	2	2,9
TOPLAM	70	100,0

Tablo 10 a göre “Öğrencilerimin bilemeyeceğim sorular sormasından çekinirim” ifadesine katılımcılar % 28,6 oranında kesinlikle katılıyorum, % 38,6 oranında katılıyorum cevabını verirken, % 17,1 i kararsızım, % 13,9 u katılmıyorum, % 2,9 u da kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Bu durum öğretmen adaylarının çoğunlukla öğrencilerin alana yönelik sorularını cevaplayacak düzeyde bilgi ve birikim sahibi olmak ihtiyacını hissettikleri ve aksi durumda kaygılı olacaklarını ifade etmektedir.

Tablo 11: Öğrencilerimin bazı konuları anlamada güçlük çekmesi durumunda konuyu nasıl aktarabileceğim konusunda kaygı duyarım.

	N	%
KESİNLİKLE KATILYORUM	18	25,7
KATILYORUM	30	42,9
KARARSIZIM	16	22,9
KATILMIYORUM	5	7,1
KESİNLİKLE KATILMIYORUM	1	1,4
TOPLAM	70	100,0

Tablo 11 e göre “Öğrencilerimin bazı konuları anlamada güçlük çekmesi durumunda konuyu nasıl aktarabileceğim konusunda kaygı duyarım” cümlesinde, % 35,7 oranında kesinlikle katılıyorum seçeneği, % 42,9 oranında katılıyorum seçeneği işaretlenmiştir. % 22,9 u kararsızım ifadesini seçerken, % 7,1 i katılmıyorum, % 1,4 ü de kesinlikle katılmıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu durum öğretmen adaylarının çoğunlukla öğrencilerinin anlamada güçlük çektikleri bazı konuları iyi aktarabilmek açısından daha çok bilgi ve deneyim ihtiyacı duyduklarının bir göstergesi olarak düşünülebilir.

Tablo 12: Müzik dersi ile ilgili konuları öğretmekte kendime yeteri kadar güvenmiyorum.

	N	%
KESİNLİKLE KATILYORUM	25	35,7
KATILYORUM	28	40,0
KARARSIZIM	11	15,7
KATILMIYORUM	4	5,7
KESİNLİKLE KATILMIYORUM	2	2,9
TOPLAM	70	100,0

Tablo 12 ye göre öğretmen adayları “Müzik dersi ile ilgili konuları öğretmekte kendime yeteri kadar güvenmiyorum” ifadesine % 35,7 oranında kesinlikle katılıyorum, % 40 oranında katılıyorum cevabını verirken, % 15,7 si kararsızım, % 5,7 si katılmıyorum, % 2,9 u ise kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Bu durum öğretmen adaylarının çoğunlukla öğrencilerine müzik dersi ile ilgili konuları öğretme becerileri açısından daha güçlü bir donanım ihtiyacı duyduklarının, konuları başarılı bir şekilde nasıl öğretecekleri yönünde daha fazla örneklere ve bilgiye ihtiyaç duyduklarının bir göstergesi olarak düşünülebilir.

Tablo 13: Müzik dersinde öğreteceğim şarkılara eşlik çalamamaktan endişe duyarım.

	N	%
KESİNLİKLE KATILYORUM	22	31,4
KATILYORUM	28	40,0
KARARSIZIM	11	15,7
KATILMIYORUM	7	10,0
KESİNLİKLE KATILMIYORUM	2	2,9
TOPLAM	70	100,0

Tablo 13 e göre “Müzik dersinde öğreteceğim şarkılara eşlik çalamamaktan endişe duyarım” ifadesine öğretmen adaylarının % 31,4 ü kesinlikle katılıyorum, % 40 ı katılıyorum cevabını vermişlerdir. % 10 u kararsız kalırken, % 2,9 u kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Bu da çalgıları ile eserleri iyi çalmalarının yanında şarkılara eşlik becerilerinin de güçlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Müzik eğitimi sürecinde müzik teorisine yönelik bilgi ve birikimin öğrenciye aktarımındaki başarı, sesin ve melodik yapıların çocuklara göre mümkün ölçüde somutlaştırılabilmesi, görsel ve işitsel materyallerle desteklenmesi ile mümkündür. Bazı konu ve kavramlar öğretilirken, canlandırma, doğaçlama ve materyal kullanımı etkili bir sunuş ile iyi bir aktarım sağlar.

Kavramları şarkı, tekerleme, saymaca, ninni, türkü gibi müzikli yapıtlarda kullanarak somutlaştırmak, öğrenmede daha etkilidir. Müzikte sesler kendisi dışındaki seslere, nesnelere gönderme yapabilir. Duyulan her sesin ardından gelecek sesler için beklenti oluşturmasının nedeni, müzikle, müzik dışı kavramlar arasındaki benzerlik ilişkisidir. Kuş ötüşleri, gök gürültüsü, rüzgârın uğultusu gibi sesler batı müziği bestecilerince orkestra çalgılarındaki öykünmeleriyle, betimlenmeleriyle kullanılmıştır. Belli çalgılar, ezgiler, ulusal marşlar, doğum günü şarkıları belli kavramlarla, olaylarla ya da kişilerle eşlenerek duyulduklarında o varlığı çağırır duruma gelir. (Tekman, 2000:74; Aktaran: Hayran, 2010 :133)

Araştırmada, öğretmen adaylarının çoğunlukla öğrencilerine müzik dersi ile ilgili konuları öğretme becerileri açısından kaygılı oldukları görülmektedir. Bu durum, konuları başarılı bir şekilde nasıl öğretecekleri, kavramları nasıl somutlaştıracaklarına yönelik öğretim derslerinin daha yoğunluklu ve uzun süreli olarak programlarda öne çıkarılması gerektiğini işaret etmektedir.

Her eğitim alanında olduğu gibi müzik eğitiminde de materyal kullanımı oldukça önemlidir. 2007 yılında yayınlanan Müzik Öğretim Programında; öğretim materyalleri kullanılarak derslerin verimliliğinin artırılması gerektiği vurgulanmaktadır. Literatürde yapılan çoğu çalışma da materyal kullanarak işlenen müzik derslerinin öğrenci başarısı üzerinde etkili olduğu göstermektedir. (Dalmışlı, 2013)

Şarkı öğretiminin öğretim boyutlarından bir tanesi de eşlikle desteklenmesidir. Şarkıların bir çalgı ile eşlikli öğretilmesi/söylenmesi hem öğrencinin şarkıyı doğru ezgiden söylemesini kolaylaştırır hem de işitme yeteneğinin gelişmesine yardımcı olur. Özellikle çok sesli eşlikler öğrencilerde çok seslilik kavramının gelişmesine yardımcı olur ve çok sesli duymaya alıştıırır. Müzik öğretmeninin müzik dersinde etkili olabilmesi bir ya da birkaç çalgıyı yeterince iyi çalabilmesine bağlıdır. Bir çalgının derste iyi kullanılmasının etkinliği tartışılmaz durumdadır. (Bilgin ve Şaktanlı, 2007)

Müzik dersinde öğreteceğim şarkılara eşlik çalamamaktan endişe duyarım” ifadesine öğretmen adaylarının % 71,4 ünün katılıyor olması ve % 10 unun da kararsız kalması araştırmanın çarpıcı sonuçlarından biridir. Enstrüman eğitiminin sadece belirli eserleri çalmaya odaklı olmaması, öğrencilerin eşlik becerilerinin güçlendirilmesi için eşlik derslerinin de artırılması ve etkin kılınması gereklidir.

KAYNAKÇA

Bilgin, S. & Şaktanlı, C. (2007) Okul şarkılarının müzik öğretmenleri tarafından piyano ile eşliklenmesi. 9 Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 21:130-133

Çoban, S. (2013). Türkiye’de Mesleki Müzik Eğitimi Ve Müzik Öğretmeni Adaylarının İş İstihdamı. Cumhuriyet International Journal of Education-CIJE e-ISSN: 2147-1606 Vol 2 (3), July 2013, pp. 28-38

Dalmışlı, F. (2013). Material development in music education. Master’s Thesis, Department of Fine Arts, Science of Music Training. Pamukkale University.

Duru, E. & Köse, S. (2012). Müzik öğretmenliği eğitiminde yapılanma modelleri. e-Journal of New World Sciences Academy 2012, Volume: 7, Number: 3, Article Number:D0098

Demirel, Ö. (2002). Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı (3. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık

Hayran, Z. (2010). The Impact of Multi Stimuli Educational Environment on Concept Development of Students. Education and Science 2010, Vol. 35, No 158

Toksoy, A. (2005). Günümüz müzik eğitiminde kullanılan metotlar ve yaklaşımlara genel bir bakış

Müzik ve Bilim. Uluslar arası hakemli dergi . ISSN: 1304 - 6446 (Online). Sayı:4